

Gözdən-könüldən uzaq "Ərəbzəngi"miz

MUĞAM VƏ OPERA SƏNƏTİMİZİN DƏYƏRLİ NÜMAYƏNDƏSİ SAHİBƏ ƏHMƏDOVANIN CİDDİ QAYĞIYA EHTİYACI VAR

Nadir RZALI

İnsan həyatı teatr səhnəsini xatırladır. Pərdənin arxasında baş verənərlə tamaşaçı seyr edən hadisələr heç vaxt uzlaşmır. Eyni zamanda, tamaşaçı həmişə Hamlet, İsgəndər, Aydın ayaq üstə, dayanmadan, dəqiqələr uzunluq alqışlayır, xidmətçilər isə ötürürlər. Bəzi insanların həyatı da belədir, bəzən çox böyük fədakar olsan da, ömrünün baş obrazına çevrilməyib. Nəzakətimizin bu barədə özlərinə məxsus miflik görüşləri var. Onlar deyirlər ki, Allah bəxt, xəş gün-güzəran paylayanda hamı növbəyə durubmuş, bədbəxt adamlara bu pay qismət olmayıb. Həyat yolu keçməklə olan və hələ də sıxıntılar içərisində ömür sürən, səhnəmizin "Ərəbzəngi"si - Əməkdar artist Sahibə Əhmədova da belə sənətkarlardandır...

"Yaddan çıxaran yaddan çıxar" deyib bəbələrimiz. Bəlkə də, müasir musiqimizdə olan boşluqların səbəbi də elə budur. Buna görə də, tez-tez özümüzlə sual verməliyik: "Biz kimləri və nələri unutduq?!" Əsl musiqisevərlər, xüsusən, muğam dinləyiciləri Sahibə xanımı çox yaxşı tanıyırlar və onun adı göləndə bəzilər Sahibə Əhmədovanın dünyadan köçdüyünü düşünür, bəzilər isə sonotona qiymət verilmədiyini üçün dərin köks ötürür. Dünyadan köçdüyünü zənn edənləri qınaya bilmərlər. Axi telekanallar Sahibə xanımı yaxşı reytinqə olan insanları dəvət edirlər. Elə bu reytinq "xostelity" televiziya məhsulunu sükot qoymadımmı?"

Sahibə Əliqulu qızı Əhmədova 1956-cı il yanvarın 11-də Ağəbədi rayonunun Haçlar kəndində anadan olub. Ağəbədi muğam ifaçılıq sonotimozu Yaqub Məmmədov, Qəzənlər Abbasov, Səfa Qorqor, Məhəmmədov, Sabir Novruzov kimi sənətkarlar böyüdü. Sahibə xanım da bu ab-havadan, klassik musiqimizə bağlı rühdə böyüyüb. Onun ilk müallimi öz omişi oğurlu, Ağəbədi rayonunda fəaliyyət göstərən "Rast" ansamblının xanəndəsi Səfir Abbasov olub. Sahibə xanım uşaqlıqdan rayonun kültüvi-modəni tədbirlərində çox səs istərk edirmiş. Sahibə Əhmədova 1975-ci ildə Asaf Zeynallı adına musiqi texnikumunun muğam şöbəsinə daxil olub. Noriman muğamı sinfində müğamın sirlərini yüksək səviyyədə vətənlər arasında qəza zamanda öz şəraqq, zəngüli və geniş diapazənlı səsi ilə muğam aləminin marağını cəlb edir. Q-

zıl fondun yaddaşında Sahibə xanımın ifa etdiyi "Bayatı-Şiraz", "Çahargah", "Şur", "Segah", "Orta Mahur", "Mahur-hindi", "Rahab", "Bayatı-Kürd", "Qatar", "Şahnaz" dostgahları, "Simayi-Şəms", "Arazbarı", "Qarabağ şikostəsi" zərb muğamaları, nəco-nəco xalq və bəstəkar məhənləri qorunub saxlanılır. Təvəssüf ki, radio dalgalarında, efrilərdə, demək olar ki, bu ifaların heç biri xalqa təqdim olunmur.

Sahibə Əhmədovanın "Opera və balet" teatrına gəlişi o dövr üçün çox əlamətdar hadisə idi. Opera səhnəsində yeni nəfəsə ehtiyac vardı. Görkəmli tarzən Böhrəm Mansurov musiqi kollektivində Sahibə Əhmədovanın səsinə eşidən kimi deyə bilməmiş ki, bu qız mənim axtardığım obrazdır, ondan çox yaxşı "Ərəbzəngi" olar. Böhrəm müəllimin təklifi ilə Sahibə Əhmədova opera sonotina qədəm qoyub. Sahibə xanım qədr Hoqiqot Rzaeyeva,

Simuzor Hətəməova, Gülxar Həsənova "Şah İsmayıl" operasındakı "Ərəbzəngi" rolunu canlandırmışdır. Amma Sahibə xanımın ifası ilə "Ərəbzəngi" obrazı xalq qarşısında yeni vəsiqə qazana bildi. Sahibə xanım hələ Ağəbədidə olarkən "Ərəbzəngi" deyə müraciət edirlərmiş. Sahibə xanım təzəndə operanın librettosunu ilə tanış olandan sonra başa düşür ki, ona niyə belə müraciət ediliblər. Hoqiqotun, o, kişi xarakterli, cəsur, dönməz, mürd qəndir. Eyni zamanda, Sahibə Əhmədovanın səsi kişi səsinə çox bənzəyir. Teatra təzə gələn vaxtlar onun bu xüsusiyyəti hamın çox təvəccübündür. Vaxtılı bir çox ifaları yoxa çıxsada da, yaxşı ki, həmin "Şah İsmayıl" operası 1978-ci ildə Azərbaycan televiziya tərəfindən lentə alınıb. Şah İsmayıl obrazını Xalq artisti Canlı Əkbərov ifa edib. İki sənətkar səhnədə, sözlənmiş olmasında, xariqlər yaratmaq bacarıb.

Böhrəm Mansurovun layiqli davamçısı, uzun illər Opera və Balet Teatrında fəaliyyət göstərən Əməkdar artist Elxan Mansurov Sahibə xanım haqqında düşüncələrini bölüşürək dedi: "Mən Sahibə Əhmədovanı çoxdan tanıyıram. Çünki o, həmişə bizim evo gəlib-gedən adam olub. Artıq 50 ildir ki, teatrdə çalışıram.

Şi ilə onun barədə söhbət etdikdə, çox müsbət danışdılar. Sahibə xanım peşəkərligindən olava, öz kollektivinin sevgisini qazanan sənətkardır. Nəco illər teatrdə Sahibə xanımın tərəf-müqabil olmuş Xalq artisti Gülyaz Məmmədova onun haqqında hərarətli söz əfdi: "Mən teatrdə 1992-ci ildə gəlmişəm. Sahibə xanım məni görən kimi tanıdı. Elə ilk vaxtlardan münasibətimiz yaxşı oldu. Sahibə xanım sonotə bağlı bir nəslin nümayəndəsidir. Oynadığım tamaşaların əksəriyyətində mənim anamı Sahibə xanım canlandırır. Sahibə xanım obrazı elə girdirdi ki, sanki onu yaşayırdım. Mən şəxssən onun "Ərəbzəngi"sinin şahidi oldum. Cox təbi oynaırdı. İki "Ərəbzəngi"lər çıxır səhnəyə. Bilirəm ki, kişi partlarında qadınlar. Amma Sahibə xanım da, bilirmirdi. O, tamaşaçını təvəccübəldirməyi bacarırdı. Mən Sahibə xanımın sonra ikinci bir elə "Ərəbzəngi" görə bilmirdim. Sahibə xanımın qayğısına qalmaq lazımdır. Bütün obrazları bir yana, təkcə "Ərəbzəngi" obrazına görə ona böyük mükafatlar verilib".

Sahibə xanımın tərəf-müqabil olan insanların əksəriyyəti layiqli səraitlə təmin edilmiş, mükafatlarla layiq görüleb. Buna bir süzümüz yoxdur, hamısının sağlığına qismət. Amma bu gün Sahibə xanım kimi sənətkarın çətin güzəran keçirməsi, səraitləşməsi qəzənlərindən haldir. İllər öncə Əməkdar jurnalist İradə Tuncay Sahibə xanımın qısa videoreportaj hazırlamışdı və orada belə deyirdi: "Nə təmtəraqlı, bəz-bəzəklə geyimləri olub, nə parlaq, gürçəməşdrən gözəlliyi, nə də arxasında duracaq güclü adamı. Səsi olub, həmidən fərqlənən, zil guşələrə qalxa bilən unikal səsi".

Sahibə xanımın diqqətdən kənarında qalmış opera sonotimə meydan gəncələri rühdən sala bilər. Çünki bəlo bir fikir formalaşdır: "Yaxşı yaşamaq istəyirsən, mütliq tövə müğənnisi olmalısən". Bəs sonot, bəs sonotə fəda olan bu keşməkeşli ömür! Bu sualların cavabını tapmaqda aidiyyəti qurumlar Sahibə xanım yardımçı olublar. Ev, mükafatlar bir yana, bu gün onun səhhiyyə üçün hər bir-mümmün üzünə bərti vəzifələr düstür. Alahdan sonatkarımıza şəfa, özümüzlə isə insaf diləyirəm!

Onun sonotı ilə insani kefiyyətləri bir-birini tamamlayır. Hansı sonot yolda-